

Прямухін Н. В.¹, Донець Д. М.²

ORCID ID: 0000-0002-1277-1166¹, 0000-0001-5053-026X²

¹Донецький національний університет імені Василя Стуса

Кафедра менеджменту та поведінкової економіки

² Національний університет «Львівська політехніка»

Кафедра маркетингу і логістики

СТРАТЕГІЯ ПРОТИСТОЯННЯ ВИКЛИКАМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО НАФТОВОГО РИНКУ: ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РОЗВИТОК ВІДНОВЛЮВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

<https://doi.org/10.23939/smeu2024.02.333>

© Прямухін Н. В., Донець Д. М., 2024

Досліджено виклики глобалізації світового нафтового ринку та запропоновано стратегію протистояння. Виявлено, що глобалізація нафтового ринку та пов'язані з нею проблеми мають суттєвий вплив і на економіку та населення України, через значну залежність від імпорту нафти та нафтопродуктів для задоволення внутрішніх потреб. Розроблено стратегію протистояння викликам глобалізації світового нафтового ринку, основними напрямками якої є диверсифікація енергетичних джерел, розвиток відновлюваної енергетики, енергетична ефективність та збереження енергії, зміцнення енергетичної безпеки, інновації та нові технології, реформи та регуляторна політика, міжнародна співпраця та інтеграція. Запропонована стратегія дозволить забезпечити стійкість енергетичної системи до зовнішніх викликів, а також поліпшить внутрішню економічну ситуацію через зменшення ризиків цінних коливань та дефіциту енергоносіїв. Запропоновані напрями дозволять посилити енергетичну незалежність, зменшити залежність від глобальних нафтових коливань і забезпечити стабільний розвиток у післявоєнний період, що стане основою для стійкого економічного зростання та добробуту населення.

Ключові слова: енергетична безпека, глобалізація, нафтовий ринок, диверсифікація енергетичних джерел, відновлювана енергетика, імпортозалежність, енергетична незалежність.

Постановка проблеми

Сучасний світовий нафтовий ринок знаходиться на перехідному етапі, що характеризується глибокими структурними змінами внаслідок глобалізації, технологічного прогресу та активного розвитку відновлюваних джерел енергії. У контексті глобальної економіки нафта та нафтопродукти залишаються ключовими факторами впливу на розвиток країн, однак зростання попиту на чисті енергоносії та необхідність декарбонізації зумовлюють поступовий перехід до альтернативних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергія чи біомаса, що спричиняє зміни в ринковій кон'юнктурі, зокрема у формуванні цін на нафту, глобальних торговельних потоках та енергетичній безпеці окремих країн.

Для України, яка є частиною глобальної економічної системи та вразливою до змін на міжнародному енергетичному ринку, тому питання енергетичної безпеки набуває особливого значення. Країна значною мірою залежить від імпорту нафти та нафтопродуктів, а також стикається з зовнішніми загрозами, що зумовлені геополітичними чинниками, коливанням цін на світовому ринку та можливими перебоями в постачанні. З іншого боку, сучасні тенденції переходу до низьковуглецевої економіки створюють нові можливості для зниження залежності від викопних енергоносіїв через розвиток відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності та інвестиції в інноваційні технології.

У цьому контексті дослідження стратегії протистояння викликам глобалізації світового нафтового ринку є вкрай актуальним для України. Підвищення стійкості енергетичної системи країни, забезпечення диверсифікації джерел енергії та адаптація до нових реалій світової економіки є необхідними умовами для збереження економічної стабільності, зменшення залежності від зовнішніх факторів та зміцнення національної безпеки.

Проте на сьогодні в Україні відсутня єдина системна стратегія, яка б передбачала напрями розв'язання проблем енергетичної залежності України, зокрема від імпорту нафти та нафтопродуктів, що загострюються в умовах війни та глобальних змін на нафтовому ринку, викликаних як зовнішніми, так і внутрішніми факторами. Зовнішні виклики включають геополітичну нестабільність, волатильність світових цін на нафту, зміни у світових торговельних потоках та політику провідних країн щодо переходу на відновлювані джерела енергії. Внутрішні проблеми пов'язані з відсутністю достатньої диверсифікації енергетичних джерел, застарілою енергетичною інфраструктурою, недостатніми інвестиціями у відновлювану енергетику та слабкою енергоефективністю економіки.

Актуальність дослідження

Залежність України від імпорту нафти створює ризики в контексті політичної та економічної дестабілізації, які додатково посилюються коливаннями на світовому нафтовому ринку та призводять до значних економічних втрат при різкому зростанні цін на нафту. Водночас сучасні технологічні досягнення у сфері енергетики, такі як використання блокчейн-технологій для забезпечення прозорості ринку та застосування штучного інтелекту для оптимізації видобутку і транспортування енергоносіїв, створюють нові можливості для модернізації енергетичної системи.

Поряд із цим проблема також має соціальний вимір, оскільки залежність від зовнішніх енергоносіїв і нестабільні ціни на нафту безпосередньо впливають на добробут населення через зростання цін на паливо, транспорт і товари першої необхідності. Крім того, екологічні виклики, пов'язані з використанням викопних енергоресурсів, потребують впровадження більш екологічно чистих рішень, що є важливим для забезпечення довгострокової стійкості національної економіки та навколишнього середовища. Таким чином, важливим завданням на сьогодні є пошук ефективних шляхів зменшення залежності від імпорту нафти та нафтопродуктів і підвищення енергетичної безпеки України через розвиток відновлюваних джерел енергії, диверсифікацію постачальників, підвищення енергоефективності та впровадження інноваційних технологій. Реалізація такої стратегії має бути спрямована на зміцнення економічної стабільності, захист від зовнішніх енергетичних шоків і забезпечення стійкого розвитку країни в умовах глобальних змін на нафтовому ринку, що потребувало проведення подальшого дослідження.

Формування мети та цілей статті

Дослідити вплив проблем світового нафтового ринку на енергозабезпечення України та запропонувати стратегію протистояння викликам глобалізації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідження проблем світового нафтового ринку відображені у працях багатьох науковців, які висвітлюють зокрема питання багатонаціональних підприємств у світовій нафтогазовій індустрії та вказують, що на сьогодні світовий ринок нафти по суті є глобальним аукціоном, де виграє той, хто запропонує найвищу ціну, іноді учасник, який виграє торги, здійснює фізичну поставку з подальшою переробкою сировини, в інших випадках це суто спекулятивна діяльність націлена на отримання маржинального доходу, як результат, світовий ринок нафти формують виробники (БНП), трейдери, спекулянти, уряди країн, та кінцеві споживачі [1, с. 354]. Науковці Д.С. Шмаровоз та Н. В. Коваленко також вказують, що ціна нафти – вкрай нестабільне поняття, яке характеризує рівень світового економічного розвитку, а будь-яка зміна цін на нафту впливає не тільки на зовнішню, а й на внутрішню політику в країнах, тому для всіх країн світу важливий практичний інтерес представляє розвиток світових ринків енергоресурсів, майже не залишилося жодної країни, яка б не була залучена у світову торгівлю ними [2, с. 69 - 73]. Вчені О. Ю. Чигрин та С. М. Млаабдал А., досліджуючи тенденції розвитку світового енергетичного ринку, зазначають, що нафтовидобувна галузь є для національної економіки стратегічно значущою, а сучасні вектори її розвитку впливають на рівень енергетичної безпеки країни в цілому. Функціонування нафтового комплексу України характеризується значною низкою проблем, вирішення яких є для держави стратегічно важливим [3, с. 335-337].

З огляду на твердження, що світовий нафтовий ринок функціонує за принципами глобального аукціону, підсилюється економічна нестабільність для країн з високою залежністю від імпорту нафти, таких як Україна. В умовах високої конкуренції за енергоресурси, виникає загроза втрати доступу до нафти, зокрема через обмежену здатність конкурувати на глобальному рівні з великими багатонаціональними компаніями або країнами, що мають більше фінансових ресурсів. Науковці Д.С. Шмаровоз і Н.В. Коваленко звертають увагу на те, що ціна на нафту є вкрай нестабільною, що впливає як на зовнішню, так і на внутрішню політику країн, що випадку України є особливо актуальним, оскільки енергетична безпека впливає на економічну стабільність країни, а також на її політичну ситуацію. Кожне коливання ціни на нафту, яке відбувається через глобальні події або зміни в попиті й пропозиції, змінює ціни на паливе всередині країни, що, у свою чергу, посилює інфляцію та соціальну напругу. Україна змушена адаптувати свою політику відповідно до змін на глобальних ринках енергоносіїв, що робить її вразливою до зовнішніх впливів. О.Ю. Чигрин та С.М. Млаабдал А. підкреслюють, що нафтовидобувна галузь є стратегічно важливою для національної економіки, що прямо стосується України, де функціонування нафтового сектору супроводжується численними проблемами. Нафтова інфраструктура в Україні зазнала значних руйнувань під час війни, що суттєво обмежує можливості видобутку та переробки нафти, тому вкрай важливими є збереження та розвиток галузі, для забезпечення енергетичної безпеки країни, інвестування в диверсифікацію своїх енергетичних джерел та активний розвиток відновлюваних джерел енергії.

Відтак, дослідження проблем світового нафтового ринку та розробка стратегії їх протистояння є критично важливими для України, оскільки коливання цін на нафту та глобальні енергетичні кризи мають прямий вплив на енергетичну безпеку країни та економічну стабільність, а розробка ефективної стратегії дозволить зменшити залежність від імпорту нафти, підвищити енергетичну незалежність і захистити внутрішню економіку від зовнішніх шоків.

Виклад основного матеріалу

Глобалізація нафтового ринку є складною і динамічною проблемою, які охоплюють такі питання, як коливання цін, роль біржових платформ, вплив великих гравців на ринку, геополітичні ризики та екологічні виклики. Основними аспектами є нестабільність цін через геополітику, домінування кількох великих корпорацій, вплив державних політик на видобуток та торгівлю, а також питання переходу на альтернативні джерела енергії. Інтеграція національних ринків нафти в

єдиною глобальною системою, де основні процеси виробництва, торгівлі та споживання нафти взаємопов'язані на міжнародному рівні, охоплює кілька ключових аспектів.

Перш за все слід зазначити, що основні гравці на нафтовому ринку, якими є з одного боку країни-виробники, а з другого – споживачі, дедалі більше залежать один від одного. Зокрема країни ОПЕК експортують величезні обсяги нафти в країни з розвинутою економікою, такі як США, Китай та країни ЄС, що створює глобальну інтерконективність ринків, а формування ціни на нафту відбувається на основі попиту та пропозиції на міжнародних біржах, зокрема таких потужних як NYMEX, ICE, TSE, що не завжди є економічно обґрунтовано та часто негативно впливає на стабільність глобального нафтового ринку. Відтак ціни на нафту формуються на глобальному рівні та залежать від геополітичних конфліктів, рівня видобутку та попиту, зміни в технологіях та впливу регуляторної політики. Зокрема події на Близькому Сході чи рішення ОПЕК про скорочення або збільшення видобутку впливають на ціни по всьому світу, питання ціноутворення стає глобальним і будь-які події в окремому регіоні неодноразово призводили до наслідків світового масштабу, а нафта є інструментом геополітики, оскільки доступ до цього ресурсу має стратегічне значення для економічної стабільності країн. Іншим важливим аспектом є технологічна глобалізація, зокрема застосування технологій горизонтального буріння і гідророзриву пласта у свій час в США спричинило «сланцеву революцію», яка значно вплинула на світовий нафтовий ринок, а розвиток технологій у сфері трейдингу, управління ланцюгами постачань і прогнозування зробили ринок більш інтегрованим. Окрім цього глобальні тенденції щодо скорочення викидів вуглецю, боротьби з кліматичними змінами та переходу на «зелені» енергоресурси також змінюють структуру нафтового ринку. Такі міжнародні угоди, як Паризька угода, стимулюють зниження попиту на нафту на глобальному рівні та спонукають компанії інвестувати у відновлювані джерела енергії. Таким чином, глобалізація світового нафтового ринку проявляється тісною взаємодією між країнами, ринками та технологіями в межах єдиного світового енергетичного простору, де економічні та політичні процеси мають глобальні наслідки, а проблем, що потребують розв'язання стосуються усіх і кожного зокрема.

Відтак глобалізація нафтового ринку та пов'язані з нею проблеми мають суттєвий вплив і на економіку та населення України. Коливання цін на світових ринках прямо впливає на вартість пального всередині країни, що своєю чергою впливає на всі сектори економіки, зокрема зростання цін на нафту призводить до збільшення вартості транспортування, виробництва та енергоносіїв, що підвищує загальні витрати для бізнесу та населення та безпосередньо впливає на ціни на продукти та послуги, оскільки транспортні витрати є вагомою частиною цін на товари в Україні. Крім того, впровадження екологічних стандартів і регулювання в рамках глобальних екологічних ініціатив вимагає від України реформувати свій енергетичний сектор, що потребує значних інвестицій

Поряд із впливом глобальних проблем світового нафтового ринку війна в Україні, яка почалася з анексії Криму в 2014 році і загострилася після повномасштабного вторгнення росії в лютому 2022 року, суттєво вплинула на енергетичну безпеку країни та загострила економічні проблеми, пов'язані з залежністю від імпорту нафти й нафтопродуктів. Російська агресія знищила значну частину інфраструктури, порушила традиційні енергетичні ланцюги постачання та змусила Україну шукати нові шляхи забезпечення енергоресурсами. На тлі війни постала потреба швидкої адаптації до змін на світовому нафтовому ринку та пошуку альтернативних джерел енергії. Блокада та руйнування нафтопереробних заводів, трубопроводів і стратегічних енергетичних об'єктів ще більше ускладнили ситуацію. Водночас Україна зіткнулася з обмеженим доступом до глобальних фінансових і торговельних ринків, що ускладнило диверсифікацію постачання енергоресурсів і збільшило залежність від допомоги міжнародних партнерів.

Оскільки внутрішнє виробництво не забезпечує потреби Україна яскраво проявляється залежність країни від імпорту нафти та нафтопродуктів. До війни, у 2021 році Україна імпортувала 8,5 млн тонн нафти та нафтопродуктів, що становило понад 80% від загальних потреб країни, а більшість імпорту нафтопродуктів походила від країн агресорів, зокрема у 2021 році білорусь постачала 62,4% бензину та 42,6% дизельного палива до України, тоді як росія залишалася важливим постачальником

сировини для нафтопереробки. Хоча залежність від імпорту нафти знизилася до 91,7% у 2021 році (рис. 1), проте втрата джерел від країн, що стали агресорами у 2022 році і нестабільні ціни на світовому ринку підвищили витрати на енергоресурси.

Імпортозалежність, зареєстрована у 2021 році, стала сукупним результатом зміни чистого імпорту (-0,3%), при цьому як імпорт, так і експорт зросли на +3,4% та +9,2%, а також валова доступна енергія (+5,3%). Первинне виробництво також змінилося (-5,7%), але воно має значно менший вплив на показник через відносно низький рівень.

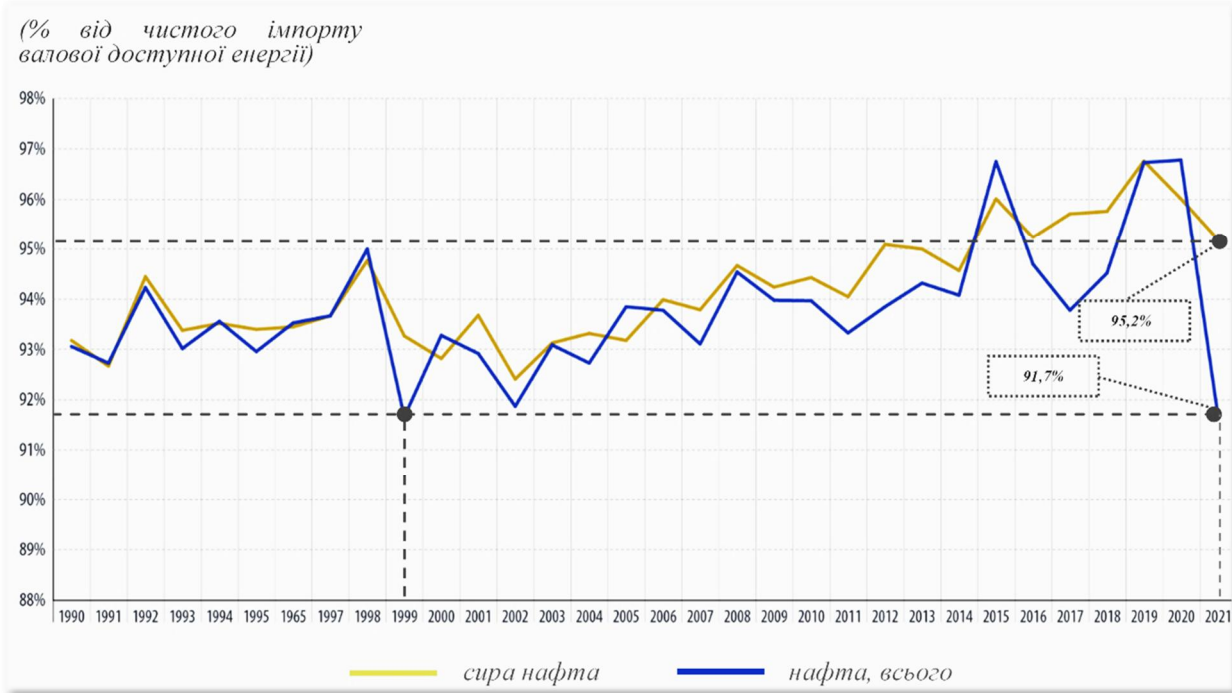

Рис. 1. Залежність європейських країни від імпорту нафти та нафтопродуктів у 1990-2021 р.р. Джерело: створено за даними [4, 5].

Щодо сирової нафти, важливого сировинного товару для нафтохімічної промисловості та виробництва транспортного палива, слід зазначити, що залежність від імпорту знижувалася два роки поспіль, склавши 95,2% у 2021 році, що нижче рівня, зареєстрованого з 2015 року. Скорочення, зафіксоване у 2021 році, стало результатом збільшення чистого імпорту (+1,6%) та валового доступного енергоносія (+2,5%). Інші змінні, такі як первинне виробництво та експорт, також змінилися (-6,1% та -11,6% відповідно), але вони мають менший вплив з огляду на порівняно низький рівень. На зниження залежності також дещо вплинуло використання запасів сирової нафти на рівні 4,9 млн тонн, що є надзвичайно високим показником, який, однак, був еквівалентний лише 1,1% валової доступної енергії [4]. Зниження залежності також було підтримано використанням 20,4 млн т н.е. запасів нафти, що стало найбільшим річним видобутком за всю історію спостережень і еквівалентним 4,1% валової доступної енергії. Значні зміни відбулися і постачанні, перетворенні та споживанні нафти і нафтопродуктів у європейських країнах, про що свідчать коливання відповідних індексів у 2017-2021 роках (табл. 1).

Таблиця 1

Індекси постачання, перетворення та споживання нафти і нафтопродуктів у європейських країнах у 2017-2021 роках

Країна	2017	2018	2019	2020	2021
Болгарія	0,996	0,940	0,000	-	-

Чехія	0,923	1,019	0,736	1,136	0,913
Данія	0,973	0,841	0,886	0,702	0,919
Німеччина	0,941	0,934	0,931	0,990	0,947
Греція	0,804	1,458	0,816	0,543	0,642
Іспанія	0,851	0,725	0,460	0,700	0,208
Франція	0,930	1,021	0,937	0,896	1,013
Хорватія	1,008	0,998	0,965	0,894	0,953
Італія	1,105	1,132	0,913	1,258	0,897
Литва	0,873	0,823	0,865	0,791	0,905
Угорщина	1,003	1,132	1,151	0,904	1,048
Нідерланди	0,995	0,946	0,829	0,987	1,016
Австрія	0,888	0,961	0,946	0,863	1,005
Польща	0,995	1,014	0,963	0,964	0,947
Румунія	0,960	0,985	0,987	0,969	0,958
Словенія	-	1,106	0,982	0,932	0,581
Словаччина	0,750	0,833	0,800	0,500	2,500
Норвегія	0,983	0,939	0,950	1,206	1,035
Великобританія	0,975	1,101	1,025	-	-
Молдова	0,833	1,020	0,941	1,125	0,907
Грузія	0,821	0,944	1,161	0,892	1,134
Албанія	0,908	0,950	1,104	0,754	0,940
Сербія	0,956	0,986	0,970	0,973	0,976
Туреччина	0,992	1,117	1,047	1,073	1,075
Україна	0,927	1,079	1,059	0,974	0,984

Джерело: створено за даними [4].

Проте 2022 році залежність Європейського Союзу від імпорту сирової нафти та нафтопродуктів досягла нового піку — 97,7% у наслідок збільшення чистого імпорту на 9,5%, яке включало ріст імпорту на 4,9% та скорочення експорту на 1,7%.

Одночасно загальний обсяг енергетичних ресурсів зріс на 2,8%. Крім того, запаси сирової нафти зросли на 8,3 мільйона тонн, що сприяло відновленню ресурсів, використаних у 2021 році, коли споживання було на найвищому рівні за рік — 20,2 млн тонн. Таким чином, накопичення запасів у 2022 році призвело до ще більшого збільшення залежності від імпорту, зокрема сирової нафти, яка є ключовим ресурсом для нафтохімічної галузі та виробництва палива для транспорту, до 97,6% [5].

Відмова від нафти країни агресора зумовила необхідність пошуку альтернативних постачальників, проте цей процес ускладнився високими цінами на світовому ринку та логістичними проблемами. У зв'язку з цим питання енергетичної безпеки та зменшення залежності від нафти набули стратегічного значення для України. Наслідки військових дій проявили вразливість країни до перебоїв в енергопостачанні, що спонукало уряд до пошуку нових моделей розвитку енергетичної системи. Відновлення пошкодженої інфраструктури, створення нових транспортних коридорів для імпорту енергоресурсів, а також інвестування у відновлювану енергетику є основними шляхами протистояння енергетичним викликам. Україна має потенціал для зменшення залежності від нафти за рахунок активного розвитку відновлюваних джерел енергії, таких як вітрова, сонячна та біоенергетика. У мирний час країна вже робила значні кроки в цьому напрямку, проте війна сповільнила цей процес через руйнування інфраструктури та економічний спад. Попри це, енергетична незалежність і перехід до відновлюваних джерел енергії залишаються критично важливими для економічної та національної безпеки України.

Стратегія протистояння викликам глобалізації світового нафтового ринку: диверсифікація енергетичних джерел та розвиток відновлюваних технологій в Україні

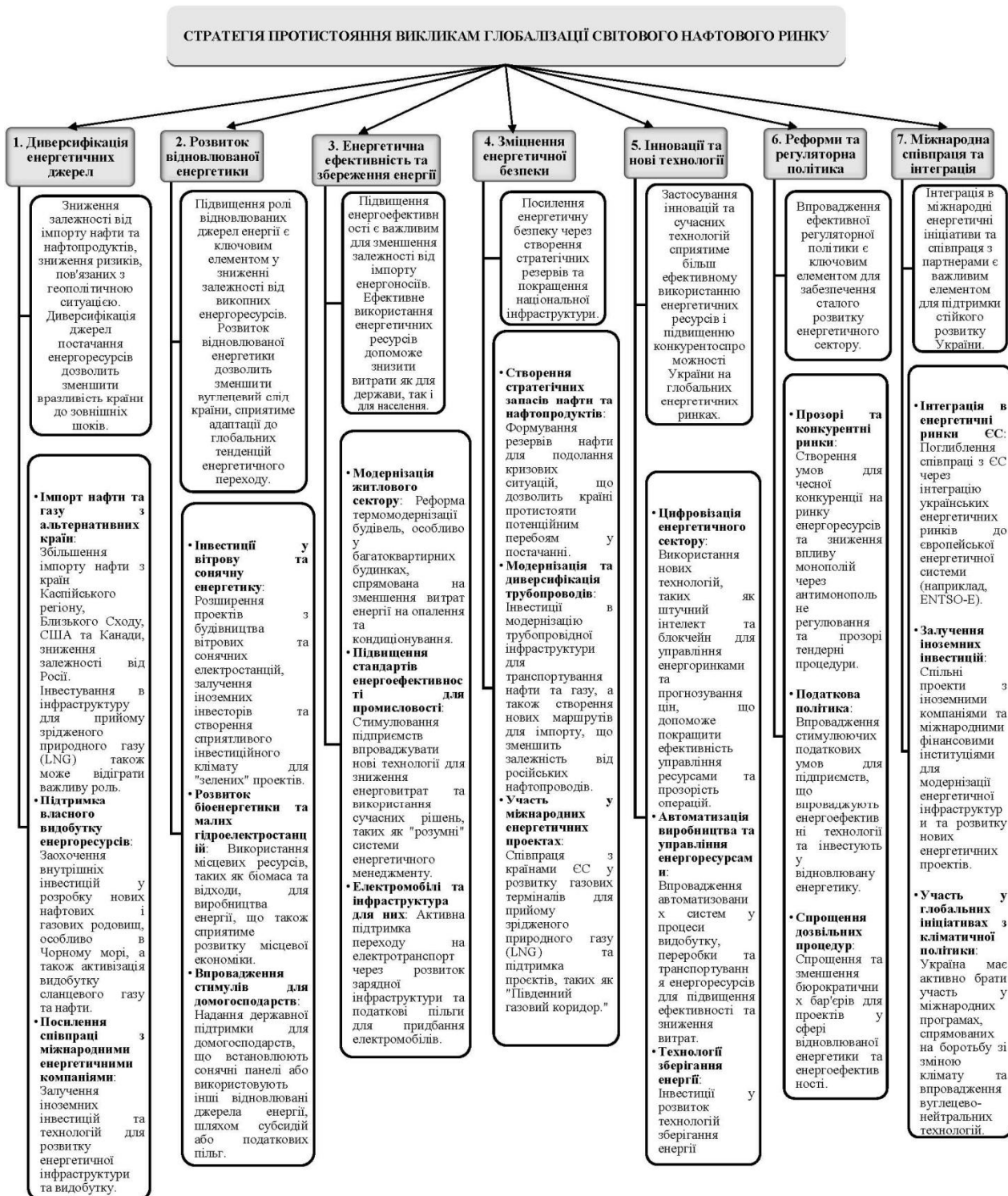

Рис. 2. Структурна модель стратегії протистояння викликам глобалізації світового нафтового ринку.

Джерело: створено автором.

Розробка стратегії протистояння викликам глобалізації світового нафтового ринку є критично важливою для України, оскільки сприятиме зменшенню енергетичної залежності від імпорту нафти, що є ключовим фактором національної безпеки, особливо в умовах війни та геополітичної нестабільності. З метою впорядкування ключових аспектів стратегії нами запропоновано структурну модель стратегії протистояння викликам глобалізації світового нафтового ринку, що відображено на рис. 2.

Впровадження запропонованої стратегії дозволить забезпечити стійкість енергетичної системи до зовнішніх шоків, а також поліпшить внутрішню економічну ситуацію через зменшення ризиків цінних коливань та дефіциту енергоносіїв.

Успішна реалізація цієї стратегії матиме комплексний вплив на економіку та енергетичний сектор України, сприятиме розвитку відновлюваних джерел енергії, покращенню енергоефективності та підвищенню інвестиційної привабливості країни.

Запропоновані напрями дозволять посилити енергетичну незалежність, зменшити залежність від глобальних нафтових коливань і забезпечити стабільний розвиток у післявоєнний період, що стане основою для стійкого економічного зростання та добробуту населення.

Висновки

Залежність України від світового нафтового ринку створює значні економічні та політичні ризики. Нестабільність цін, глобальні спекуляції на нафтових ринках і конкуренція на рівні багатонаціональних корпорацій значно ускладнюють забезпечення стабільних поставок енергоносіїв. Для вирішення цих проблем необхідно не тільки модернізувати нафтовий сектор України, але й активно розвивати відновлювану енергетику та впроваджувати нові технології, що дозволить зменшити залежність від імпортової нафти. Впровадження запропонованої стратегії, основними напрямами якої є диверсифікація енергетичних джерел, розвиток відновлюваної енергетики, енергетична ефективність та збереження енергії, зміцнення енергетичної безпеки, інновації та нові технології, реформи та регуляторна політика, міжнародна співпраця та інтеграція, дозволить забезпечити стійкість енергетичної системи до зовнішніх шоків, а також поліпшить внутрішню економічну ситуацію через зменшення ризиків цінних коливань та дефіциту енергоносіїв. Запропоновані напрями дозволять посилити енергетичну незалежність, зменшити залежність від глобальних нафтових коливань і забезпечити стабільний розвиток у післявоєнний період, що стане основою для стійкого економічного зростання та добробуту населення.

Список літератури:

1. Рогач О. І. та ін. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37137/1/Rogach_MNE_2020.pdf#page=343
2. Шмаровоз Д. С., Коваленко Н. В. Аналіз стану глобального ринку нафти на сучасному етапі. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. №2 (68). С. 69 – 73. <http://212.1.86.13/jspui/handle/123456789/3981>
3. Чигрин О. Ю., Млаабдал С. М. А. Тенденції розвитку світового енергетичного ринку. Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених імені професора Балацького О. Ф. (м. Суми, 28-29 квіт. 2020 р.). Суми, 2020. С. 335–337. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80799>
4. Energy imports dependency. Eurostat Data Browser. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_ID_custom_5483683/default/table?lang=en
5. Oil import dependency. An official website of the European Union. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230327-1>

References

1. Rohach, O. I., et al. (2020). *Bahatonatsionalni pidpriemstva ta hlobalna ekonomika* [Multinational enterprises and the global economy]. In O. I. Rohach (Ed.), Monograph. Kyiv: Vydavnytstvo «Tsentr uchbovoyi literatury». Retrieved from http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37137/1/Rogach_MNE_2020.pdf#page=343
2. Shmarovoz, D. S., & Kovalenko, N. V. (2020). "Analiz stanu hlobalnoho rynku nafty na suchasnomu etapi" [Analysis of the state of the global oil market at the present stage]. *Naukovyy pohlyad: Ekonomika ta upravlinnya* [Scientific view: Economics and management], 2(68), 69-73. Retrieved from <http://212.1.86.13/jspui/handle/123456789/3981>

3. Chyhrin, O. Yu., & Mlaabdal, S. M. A. (2020). "Tendentsiyi rozvytku svitovoho enerhetychnoho rynku" [Trends in the development of the global energy market]. In *Ekonomichni problemy staloho rozvytku: Materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv ta molodykh vchenykh imeni profesora Balatskoho O. F.* [Economic problems of sustainable development: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference of Students and Young Scientists in memory of Professor O. F. Balatsky] (pp. 335–337). Sumy. Retrieved from <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80799>
4. Eurostat. (n.d.). *Energy imports dependency*. Eurostat Data Browser. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_ID_custom_5483683/default/table?lang=en
5. European Union. (2023, March 27). *Oil import dependency*. Eurostat News. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230327-1>

Pryamukhina N.V.¹, Donets D.M.²

ORCID ID: 0000-0002-1277-1166¹, 0000-0001-5053-026X²

Vasyl Stus Donetsk National University¹

Department of Management and Behavioral Economics

Lviv Polytechnic National University²

Department of Marketing and Logistics

THE STRATEGY FOR ADDRESSING THE CHALLENGES OF GLOBAL OIL MARKET GLOBALIZATION: DIVERSIFICATION OF ENERGY SOURCES AND DEVELOPMENT OF RENEWABLE TECHNOLOGIES IN UKRAINE

© Priamukhina N.V., Donets D.M., 2024

The article explores the challenges of globalization in the global oil market and proposes a strategy for addressing them. It was found that the globalization of the oil market and related issues significantly affect Ukraine's economy and population due to the country's heavy dependence on oil and petroleum imports to meet domestic needs. Along with the impact of global oil market challenges, the war in Ukraine has significantly affected the country's energy security and exacerbated economic problems related to oil import dependence. Russian aggression destroyed a substantial portion of the infrastructure, disrupted traditional energy supply chains, and forced Ukraine to seek alternative energy sources. The refusal to use oil from the aggressor country has necessitated finding new suppliers, a process complicated by high global market prices and logistical challenges. Therefore, energy security and reducing oil dependency have gained strategic importance for Ukraine. The military conflict has exposed the country's critical vulnerability to energy supply disruptions, prompting the government to explore new models of energy system development. Developing a strategy to counter the challenges of the global oil market is crucial for Ukraine, as it will help reduce the country's dependence on oil imports, which is a key factor in national security, particularly during wartime and geopolitical instability.

The strategy to address the challenges of global oil market globalization focuses on several key areas: diversification of energy sources, development of renewable energy, energy efficiency and conservation, strengthening energy security, innovations and new technologies, reforms and regulatory policies, international cooperation, and integration. The proposed strategy will ensure the resilience of the energy system to external shocks and improve the domestic economic situation by mitigating the risks of price volatility and energy shortages. These initiatives will enhance energy independence, reduce reliance on global oil fluctuations, and ensure stable post-war development, forming the foundation for sustainable economic growth and well-being of the population.

Key words: energy security, globalization, oil market, diversification of energy sources, renewable energy, import dependency, energy independence